СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 184. Джерзі Сити, Н. Дж., середа, 10-го серпня 1938. No. 184. Jersey City, N. J., Wednesday, August 10, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВНУТРІШНЯ БОРОТЬБА В АВТОМОБІЛЬНІЙ ЮНІЇ

ДІТРОЙТ (Мішіген). — Виконна рада автомобільної юнії усунула з уряду й завісила в членстві трьох віцепрезидентів юнії, закидуючи їм бажання розбивати юнію.

Рішення принято в їх неприсутності. Відповідальним за цей крок уважають президента юнії, Гомера Мартина. Викинено: Ричарда Франкенстіна, Виндгема Мортимера й Еда Гола.

ЮНІЇ ЗАКИДАЮТЬ КОМУНІЗМ ПРОВІДНИКОВІ.

ЛОС АНДЖЕЛЕС (Каліфорнія). — По 48-годинній конференції провідники 4 великих юній, приналежних до Комітету Промислової Організації, а саме: юнії дамських кравців, юнії автомобільних робітників, юнії гумових робітників і юнії шевських робітників, рішили покинути окружний Комітет Промислової Організації, на котрого чолі стоїть Гарі Бриджес, закидаючи йому надужнвання юній для комуністичних цілей.

УРЯД ПРИГОТОВЛЯЄ НОВИЙ ПОДАТКОВИЙ ПРОЄКТ.

ВАШИНГТОН. — Департамент скарбу взявся за ревізію цілого податкового законодавства Злучених Держав. Думає предложити вже на найближчій сесії конґресу проєкт зовсім нового податкового закону.

УРЯД ПОСОБЛЯЄ ЗБИРАННЮ МАРОК.

ВАШИНГТОН. — Почтовий уряд незадовго вишле на туру по краю вантажний автомобіль з мандрівною виставою американських почтових значків.

Збірка має мати по одному примірникові з кожного видання американських марок. Вистава має передовсім відвідати кожну публичну школу, щоб дати нагоду дітям запізнатися з марками як з памяткою старовини.

„КВІН МЕРІ" ЗДОБУЛА РЕКОРД ПОСПІХУ.

НЮ ЙОРК. — Корабель „Квін Мері", котрого властником є англійська лінія Кюнард Гвайт Стар, переїхав з Европи до Америки за рекордовий час 3 днів, 21 годин, 48 хвилин, знижуючи цим попередній рекорд на 1 годину й 14 хвилин.

Команда корабля каже, що й вертаючися до Европи, корабель теж побє рекорд скорости.

УРЯД ЗДОРОВЛЯ ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД „СІННОЮ ГАРЯЧКОЮ".

НЮ ЙОРК. — Нюйорський уряд здоровля каже, що цього року сезон прикрої хронічної недуги, званої „гей фівер", починається скорше, ніж іншими роками. Уряд радить кожному, що попередніх років занепадав на неї, вдатися чим скорше до лікаря й дістати підшкірне впорскнення. Хто не має грошей, може дістати його в одній з 9 безплатних міських клінік.

ПАМЯТАЮТЬ І ЗА ЦИКЛІСТІВ.

НЮ ЙОРК. — Міський комісар парків виробив плян заведення в міських парках і між ними спеціяльних стежок для циклістів.

Всі проєктовані досі стежки в місті мали би мати 58 миль довжини.

ЯПОНІЯ ВИСИЛАЄ ДО АМЕРИКИ БАГАТО ЗОЛОТА.

НЮ ЙОРК. — За обчисленнями Вол стріту, японський уряд вислав від 8 березня 1937 року до цього часу на підержання торговлі з Америкою золота вартости 352 міліони долярів. Цими днями одержано тут з Японії золотих штаб вартости 5 мілінів 800 тисяч долярів.

Місцеві газети підносять ці висилки як доказ, що війна з Китаєм вичерпує японський державний скраб.

ХОЧУТЬ АМЕРИКАНСЬКОЇ ЗАПЛАТИ.

МЕКСИКО. — На зборах делеґатів юній ріжних країв латинської Америки предложено резолюцію за те, щоб американські бизнеси платили в своїх фабриках у краях латинської Америки таку саму заплату, яку вони платять у своїх фабриках у Злучених Державах.

ПОМЕР СЛАВНИЙ ВИРОБНИК СВІЧОК.

НЮ ЙОРК. — У Бронксі помер у 78 році життя Антоніно Аельо, звісний у цілому світі з виробу запашних свічок.

Робив він свічки за тайною рецептою свого роду. Найбільшу свічку зробив був у память славного італійського тенора. Генрика Карузо. Ця свічка важила 2,000 фунтів, мала 18 стіп висоти й має горіти 24 години у задушні дні кожного року в одній церкві в Італії 1,800 років.

ЗА РОЗБУДОВУ ДЕШЕВИХ МЕШКАНЬ.

НЮ ЙОРК. — Стейтовий суперінтендент асекурації виступив з думкою, щоб стейтова леґіслятура законом додвоила асекураційним підприємствам вкладати гроші в будування дешевих мешкань.

СЕНЗАЦІЙНЕ ОБВИНУВАЧЕННЯ ДЕПУТАТА ШЕРИФА ЗА ВБИВСТВО.

У Савт Перис, Мейн, ведеться тепер розправа проти Френсиза Керола, депутата місцевого шерифа, котрого прокураторія обвинувачує за вбивство д-ра Джеймса Лителфілда і його жінки. Розправа викликує широке зацікавлення, бо за вбивство цих двох людей відсиджує уже 19-літній Пол Дваєр, котрий уже за це навіть почав відсиджувати досмертну вязницю. Тепер Дваєр розкриває, що вбивства, за котре він відповідав, доконав Керол. Мовляв, Керол убив лікаря за те, що він знав від Дваєра про те, що дочку Керола, з котрою хотів женитися Дваєр, звів її власний батько; а жінку лікаря вбив за те, що вона знала про вбивство Керолем лікаря. На світлині Керол стоїть у середині серед групи газетярів і газетних фотографів.

ТУРЕЦЬКИЙ ПРЕСОВИЙ ЗАКОН.

Новий турецький пресовий закон передбачає створення „Союзу турецької преси" з осідком в Анкарі. Союз буде мати філії в головних осередках краю: в Анкарі, Ізмірі (Смирні), Стамбулі, Адані й Трабзоні (Трапезунті). До Союзу будуть належати видавці й цілий занятий ними редакційний персонал, а в тому редактори, фотографи, коректори й т. д.

СТРАШНИЙ ВИБУХ БАЛЬОНИКІВ.

У Версаю у Франції відбувається що року в червні свято дітей, у якому беруть участь тисячі дітей. Майже всі діти мали бальоники, з яких виходив газ. Нагло газ одного бальоника вибух внаслідок необережности одного з курців. Від цього бальоника запалились інші бальоники, так, що згоріли їх тисячі. Від вибуху важко попеклося багато дітей і дорослих осіб. Кілька важко ранених відвезли до шпиталю.

КАРИ НА СТУДЕНТІВ.

Коломийське староство покарало студентів: О. Гошовського, Б. Тичинського, Е. Молощука і М. Вонсуля по 3 і 4 тижні арешту за те, що вони накидали чорні опаски на знак жалоби по бл. п. Коновальцеві.

РОЗІГНАЛИ МУЗИКИ.

Краківський І. К. Ц. повідомляє, що в Баранівці, повіт Бережани, в ввійшли до дому українця Семка Пасічного підчас весілля два чоловіки, тримаючи в руках револьвери, заявили зібраним гостям, що з причини 40-денної національної жалоби після смерти полк. Е. Коновальця є заборонене пиття алькоголю, курення папіросів і улаждування весіль з музикою. Поліція веде слідство.

РЕВІЗІЇ И АРЕШТУВАННЯ У БЕРЕЖАНЩИНІ.

З початком липня ц. р. поліція перевела ревізії в Семена Весоловського, Михайла Кавфера та Івана Петруха у Стриганцях, бережанського повіту. По ревізії арештували Гринька Петруха, Михайла Кавфера та студ. Карла Весоловського. Крім цього переводять ревізії між громадянами в Гиновичах і Вербові.

ТРАГЕДІЯ ОДНОЇ НАУКОВОЇ ЕКСПЕДИЦІЇ.

Далеко від міста Мельбурн, в Австралії, на пустині віднайдено вісім людських кістяків, які за всякою правдоподібністю належать до одної німецької експедиції, що в 1848 році вибралася розслідкувати Австралію. Члени тієї експедиції правдоподібно помордували місцеві дикуни.

БДЖОЛИ ГИНУТЬ.

З багатьох сторін східньої Галичини повідомляють, що цього року гинуть масово бджоли. Розмір нещастя великий. Зимні ночі, дощі й бурі спричинюють його.

МЕДВЕДИЦЯ ВИЛОМИЛАСЯ ЗО ЗВІРИНЦЯ.

Зо звіринця в Гайленд Парку в Пітсбурґу, Пенсилвенія, вирвалася величезна американська медведиця і кілька годин терроризувала паркову околицю, поки поліцаї й сторожі звіринця не вбили її кількадесятьма вистрілами. Вона важила понад 350 фунтів; як піднялася на задні ноги, мала 8 стіп висоти.

ВІДБУВАЄ КАРУ ЗА ЖІНКУ.

Поліційний суд у Баригтоні, Ню Джерзі, засудив Гарія Родера і його жінку за продаж пива без дозволу на заплачення по 100 долярів кари. Як вони не могли заплатити кари, їм дозволено відсидіти по 30 днів вязниці. Чоловік забажав відсидіти кару за себе й за жінку. Суд згодився.

НАЇЗД ПОЛЬСЬКИХ ВАКАЦІЙНИХ ТАБОРІВ НА ВОЛИНЬ.

В Бугрині й Тучині, в Рівенщині, появилися табори „Польскей Леґії Академіцкей"; в Осаді Креховецькій „Обуз Академіцкі Служби Млодих", Крім того вирушив на Волинь мандрівничий табор „Огніска Звйонзку Осадніків" з Варшави. На Волинь прибув також мандрівний табор „Осаднікуф" з Познаня. На захід не їдуть, бо там нема куди...

СТРАШНА СМЕРТЬ ПІДЧАС ПОЖЕЖІ АВТОБУСУ.

На підміській шосі недалеко міста Константін в Альжирії упав автобус з подорожніми у пропасть і почав горіти. В катастрофі згинуло 7 осіб, 17 було важко ранених.

НЕПРОШЕНІ ОПІКУНИ.

Польська преса повідомляє, що „зізд молодих польських політиків" у Вильні вирішив, щоб кожна зо Шкіл Політичних Наук у Польщі взяла під опіку одно село „на земях всходніх". Ось напр. варшавська Школа Політичних Наук рішила „опікуватися" селом Кальним, у Бережанщині. Мають там зорганізувати літні табори студентів згаданої школи; перевести збірку (!) на будову „Дому Людового" й подбати про піднесення польського культурного стану! Село Кальне не потребує „опіки".

ГРІМ УБИВ ДИТИНУ И ПОРАНИВ МАТІР.

Над Львовом і околицею, а також над Яворівщиною, Городеччиною, Мостищиною й Перемищиною пройшла велика злива. Перед зливою була величезна спека. Підчас зливи били громи, а один ударив у Судовій Вишні в дім, де вбив 12-літню дівчинку, а її матір тяжко поранив. Поранену нещасну матір привезли до Львова до лічниці.

УМОВО - ХВОРИЙ СПРИЧИНИВ ВЕЛИКУ ПОЖЕЖУ.

В Мельниці 19-літній Іван Федорук, умово-хворий, підпалив забудування свого брата. Вогонь знищив звиш 50 мешкальних домів, кільканацять стоділ і хлівів. Втрати сягають до 100 тисяч злотих.

ДОРІЖНЯ В РУМУНІЇ.

Румунський уряд повів гостру кампанію проти зростаючої доріжні на ринку харчів. Назначили максимальні ціни на чорний хліб і мясо.

ПОГЛАДИЛА ПСАРЯ!

В городському суді в Дрогобичі відповідала Катерина Голод з Борислава, обвинувачена за те, що, намагаючись відібрати свого пса з рук псаря П. Мазуркевича, вдарила його тричі по лиці. Обвинувачена боронилася тим що погладила тільки кілька разів псаря по лиці, бажаючи його тим способом прихоськати, щоб звернув їй пса. За це „гладження" засудили Катерину Голод на 2 тижні арешту з завішенням виконання кари впродовж 2 літ.

ТЯЖКІ СОВЕТСЬКО-ЯПОНСЬКІ БИТВИ

ЮКІ (Корея). — Між японськими і советськими військами далі ведеться важка боротьба. Як доносить японський військовий комунікат, втрати по обох сторонах були тяжкі. Совети втратили 1,500 вояків. Крім того втратили шість бомбовиків. Всіх повзів дотепер Совети втратили коло ста. Після пять-годинного наступу советські війська відступили. Чи вони готуються до нового наступу, покищо не знати. Чанґкуфенґ далі знаходиться в руках японців. Советські літаки бомбардували корeанські села.

МОСКВА. — Советський уряд погрожує, що коли японці будуть далі провокувати Совети, то останні кинуть проти них цілу свою силу. Советський комунікат стверджує теж тяжкі бої в околицях Чанґкуфенґ і твердить, що те узгіря вичищене з японських вояків та знаходиться в руках советських військ. Та заразом говорить, що 250 миль від Ченґкуфенґ, коло стації Пограничная, вибухли інші терти між советськими і японськими відділами.

ДИПЛЬОМАТИЧНИЙ ДВОБІЙ.

ТОКІО. — Японська преса подає розмову японського амбасадора в Москві, Шіґеміцу, з комісарем Літвіновом. Літвінов домагався, щоб японці наперед опустили советську територію, а потім розпочали переговори про усталення границь. На те Шіґеміцу відповів, що за звідомленнями советського військового штабу вся советська територія „очищена" від японських вояків. Отож, пощо далі чекати, питав Шіґеміцу. На цю замітку Літвінов не дав ясної відповіди.

ПОЛОНЕНІ ПРО СОВЕТСЬКУ АРМІЮ.

ЮКІ (Корея). — Американський журналіст, що перебуває на японсько-советським фронті, мав нагоду говорити з двома полоненими советськими вояками, які втекли від Советів і перейшли на бік японців. Вони говорили, що в тих околицях Совети мають коло 140 бойових літаків. Коли журналіст питав їх, чому вони здезертирували, вояки відповіли, що вони є синами так званих „кулаків", і їх родичів уряд карає податками. Наложив на них по 1,500 рублів. Вони також говорили, що рядові вояки в советській армії незадоволені, не мають подостатком їжі. Офіцири мають що їсти, але мужва ні. Далі говорили дослівно так: „Нашим кличем є „обороняйте батьківщину свободи"; але як ми, вояки, можемо обороняти таку систему, в якій відбирають людям коні, корови, а навіть стодоли?" Згадані полонені говорили, що багато советських вояків котілиб утекти до японців.

„БАТЬКІВЩИНА СВОБОДИ" ДАЛІ СТРІЛЯЄ СВОЇХ ЛЮДЕЙ.

МОСКВА. — Советський часопис „Соціялістичний Донбас" доносить, що в Донецькому Басейні викрито „змову саботажників", яких завданням було нишком псувати машини в копальнях вугля та в той спосіб перешкоджати у видобуванні вугля. У висліді засуджено на смерть директора місцевого вуглевого тресту і трьох інжинірів. Два інші дістали по 25 літ тюрми.

НІМЕЧЧИНА СТАЄ ПО СТОРОНІ ЯПОНІЇ.

БЕРЛІН. — Німецький урядовий часопис „Ді діпльоматіше Кореспонденц" опублікував статтю, в якій стає в обороні Японії та каже, що це Совети провокують Японію до війни. Японці не бомбардують советських сіл та не вбивають цивільного советського населення, говорить згаданий часопис. Це роблять советські літаки.

УРЯДУВАННЯ РУНСІМЕНА.

ПРАГА. — Урядування англійського надзвичайного представника в Празі, лорда Рунсімена, є покрите великою тайною. Минулої неділі він їздив на лови, але ніхто не знає, де саме він полював. Дехто твердить, що лорд Рунсімен у неділю ніколи не полює. Всежтаки кружляють вістки, що він „полював", але не на звірину, тільки на провідника судетських німців, Генляйна. З ним він мав десь далеко на провінції, в одним маленьким готелику, розмову. Лорд Рунсімен мав теж розмову з американським амбасадором у Берліні, Вилсоном. Вилсон на той час і собі приїхав до Праги.

ТАЄМНИЧА ВІЗИТА МЕКДОНАЛДА.

ЄРУСАЛИМ. — Так, як лорд Рунсімен таємничо урядує в Празі, Малколм МекДоналд, англійський міністер кольоній, таємничо урядує в Палестині, куди він секретно поїхав, щоби провірити на місці жидівсько-арабське напруження. У звязку з його поїздкою араби і жиди гарячо в своїх газетах дебатують про те, що з тої поїздки для них вийде. Та МекДоналд мовчить і не подає ніяких офіційних заяв.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МОСКВА ВСЕ ОДНАКОВА

Чим більше правдоподібним стає скорий вибух нової світової війни, тим гарячковіше йдуть приготування до неї в тих ґрупах, що живо заінтересовані у висліді війни, але з природи свого стану чи положення не здібні рішати виповідження цеї війни. Сюди треба зачислити ріжні поневолені народи та ріжні суспільні верстви, що вважаються зломаними революціями останніх десятиліть.

До цеї останньої кляси треба причислити ті московські ґрупи чи навіть цілі суспільні верстви, що втратили суспільний вплив і владу в большевицькій революції. Як це випливає з природи їх положення, вони молять у Бога того часу, коли вибухне війна, в котрій буде вмішаний большевицький уряд. Вони надіються, що війна поставить відразу цей уряд у критичне становище: від висліду війни буде залежати його вдержання. Через те, що війна мусить скінчитися до кількох літ, до кількох теж літ мусить вирішитися існування того уряду.

Що станеться з Росією по поваленні большевиків? — отсе питання, на яке ці ґрупи мусять по волі чи поневолі негайно відповісти.

Відповідає на це питання один з московських органів антибольшевизму в Америці, „Русское Обозрение", в специяльній статті під заголовком „А що буде по большевиках?" На думку цеї газети: 1) вся влада в Росії по упадку большевиків має перейти в руки армії; мовляв, це має охоронити Росію перед хаосом, пімстою й братовбивчою роботою; 2) ввесь діловий існуючий апарат совєтської влади, аж до ГПУ включно, має остатися на місцях; себто має виконувати функції російського уряду; 3) московському народові треба дати негайно такі свободи, якими покористовуються люди в Америці; це має бути в тій ціли, щоб народ засмакував, у чому різниця між большевицькою владою й новою; 4) всяка диктатура мала би бути відкинена: ліва, права, чи середня; 5) має бути вибраний парлямент, голосуванням усього народу, але не партійний, не демократичний, а парлямент з представників ділових ґруп, професій, цехів (за фашистівським взірцем), і цей парлямент мав би виробити форму правління краю, себто встановити конституцію Росії.

Хоч як багато в цій програмі баламутств і противорічностей, то всетаки одно стає всякому ясно: що ця ґрупа думає й по упадку большевицької влади удержати цілість російської імперії, і думає це робити з одного боку силою військової диктатури, з другого боку покористовуватися вже готовим урядничим апаратом, що останеться від большевиків, а потрете, вживаючи нових парляментарних форм, при яких урядові лекше заставити послів виконувати його волю, ніж у демократичних парляментах.

Чого ждати українцям від таких засобів і ідей, ясно самособою. Справді, тигр може й покаятись, але він своєї натури не зміняє.

ІТАЛІЄЦЬ ПРО ЛЕНІНА

Італієць **С. Маляпарте** написав книжку, яку назвав **„Інтелігенція ді Ленін"**.

У ній представляє він, як то Леніна на його високе становище винесли люди діла несподівано для нього самого, бо він був лише теоретиком революції, про котрої таке скоре здійснення він сам не думав. Він хотів перемінити життя відповідно до наук Маркса і ніколи не розставався з його „Капіталом", з якого все робив нотатки і виписки. Маркс був для Леніна якимсь божеством, а його „Капітал" чимсь більшим як евангеліє. Хто посмів у чімнебудь спротивитися Марксові, того Ленін таврував як „ворога народу". Він ніколи не перебирав у прізвищах, якими обсипував тих, що були іншої гадки як він, і ті прізвища заступали часто у нього арґументи.

Ленін — з лицем китайця — був мішаниною всіх найкрайніших московських прикмет. А звісна річ, що московська душа є дуже скомплікована і нелегко її розкусити і зрозуміти. Одначе Маляпарте, перестудіювавши першорядні джерела, таки її розкусив.

В який спосіб дістався Ленін у російські революційні інтелігентні круги, де були також дуже інтелігентні люди? Отже його голову окружив авреолом його брат, Олександер Ілїч, що згинув за участь у революційній роботі на царській шибениці. За таким пашпортом і Ленін дістався в революційні круги, де власне, з уваги на смерть свого брата, дістав почесне місце.

Цей дрібнобуржуазний інтелігент перенявся глибоко російською літературою та дійшов до переконання, що вона мусить убити стару буржуазну Европу так, як Раскольніков Достоєвського вбив стару лихварку. Той вплив російської літератури пережив і Леніна так, що і **большевики хотять убити стару Европу.** До цього має послужити пролетарська революція. Ленін своєю роботою і своїми плянами хотів підмінувати Европу, щоб її розсадити. Він не журився людськими жертвами, які мусіли би при тій нагоді впасти, і не хотів нічого про них знати: щоб лиш був виконаний плян, уложений ним на папері. Він сам не любив „крівавої революції" і відчував погорду та глибоку відразу до таких диких людей, як Троцький, Дзержинські (поляк), Пятаков, Дибенко й інші, але проте зносив їх діла і за приписом Толстого не противився злу.

„Дайте нам — говорив Ленін — порядну організацію революціонерів, а переоремо цілу Европу до ґрунту!" І він тих революціонерів знайшов. Він писав, вони ділали. А „перевернувши до ґрунту цілу Росію", хотять таксамо переорати цілий світ. Ті основи ленінської науки сидять і досі в головах московських тиранів над народами совєтської Росії.

А сам Ленін ухилювався все від „діла". Так було в роках 1905, 1912, 1914 і 1917. Маляпарте є тої думки, що Ленін не предбачував війни, та це дуже ясно виказує, говорячи, що „рішальні події були все незалежні від його волі, обчислень і тактики". Ленін у пропадаючій Европі дбав лише про вирятування „революційної ідеї". Він називав себе „заводовим (з покликання) революціонером", одначе в 1917 році „мусів Троцький вхопити його за чуприну, щоб витягнути його наверх".

Як видно, по вибуху революції в березні 1917 р. Ленін сховався далеко від Петербурга і, сидячи в тихому захисті, приймав мельдунки та писав і писав статті, підносячи, що „партії треба звязішної борби". Він закликав робітників, щоб вірили лише собі самим, щоб числили лише на свої власні сили та розпочали збройну боротьбу з ворогами „робочого класа". Колиж 1917 р. вибухла вже большевицька революція, то на чолі повстанців станув Троцький, а Ленін перебрався, натягнув перуку, зголив бороду та знову заховався. І доперва тоді скинув він перуку і ношу звичайного робітника, коли Троцький осягнув перемогу в цілій державі, а на царській „Зимовій Палаті" залопотів червоний прапор".

Ленін ненавидів війну, а на зїзді в Кієнталю (в Швайцарії) в квітні 1916 р. спитав без обиняків присутніх французьких делеґатів, чи вони готові вже до того, щоб обіймити владу в своїм краю і негайно розпочати повстання. Цікаве те, що до присутніх на тім зїзді німців такого питання не ставив. Але сам Ленін „до діла" не поривався, а на часто звернене до себе питання „що робити?" відповідав: Я повинен читати, писати і ждати. **„Все прийде само** в своїм часі. Годі приспішити події силою. Досить, коли їх визискувати тоді, як надійдуть". Але визискувати події вмів Ленін знаменито. Так було і на еміґрації, з якої під найкращими умовами і за згодою німців він вернувся до Росії в запльомбованім вагоні. Тоді, виїжджаючи з Цюриху, крикнув: **„Прощай Европо, стара каналіє!"**

На думку Леніна, не треба було боротися за свободу. „Підчас революції стоїть на порядку для лиш одна справа: **здобути диктатуру пролетаріяту".** „Нашим безпосереднім завданням — говорив Ленін до Каменева — є боротьба всіми можливими способами **проти свободи і демократії!** Насильство — отсе є властиве, правдиве право марксизму. Підставовим питанням революції є **держава,** але потрібна вона не тому щоб **створити підстави для панування** свободи, але тому, щоб **знищити ворогів пролетаріяту.** Держава не повинна навіть **зносити балачок про свободу,** бо держава гине, якщо лиш починається балачка про свободу. **Де є свобода, там нема держави".** І та головна засада Леніна містить у собі цілу його революційну концепцію держави.

А послухаймо лише його суспільно-політичного „віруя". Він каже: „Народ (очевидно московський — Ред.) не бажає собі свободи; він навіть не розуміє цього слова. **Народ домагається влади".** І Ленін ніколи не боровся за свободу, але за владу, виключно лише за владу. Ленін ніколи не приобіцював свободи, а лише **пімсту і мир.** І селянам не обіцював свободи, але пімсту і владу. А коли кругом нього кипить боротьба, то Ленін сидить у своїм покою і... пише статтю, в котрій задумує дати революції льоґіку та начеркнути підвалини нової держави. Він бажав здобути таку нову державу, що була би подібна до величезного дому, який міг би обіймити цілий російський народ, цілу історію завтрішнього дня, цілої будучини Росії, в якім він і справді би почував, що є в себе, вдома. На передодні листопадового (1917 р.) перевороту Ленін **не мав найменшого поняття** про те, чим властиво буде **диктатура пролетаріяту** та чим має бути комуністична держава. Та це не перешкодило йому ні трохи, що свої погляди він вважав за справжнє спасіння людськости.

Коли крівавий Дибенко зарапортував Ленінові, що на „Зимовім Двірці грає з вітром червоний прапор", він скинув з голови перуку та скричав: „нарешті!" Він міг тепер уже явно і без страху реалізувати свої пляни; та він не показався спосібним формувати дійсність відповідно до своїх наук, але **мусів свої науки (доктрини) прионоровлювати до дійсности.** І Маляпарте пише: **„У природі росіян є зло, помітне з добром.** І ніколи не можна бачити всього зла, що дрімає в їх добрих душах. Найлагідніші очі закривають чорні думки. У серці москалів прозябають **найстрашніші злочини, немов лілеї.** Історія того народу повна змінюк з мотиляячими крильцями, і годі розпізнати, котрий з них є Аріелем, а котрий Каліґаном. І навчав Л. Толстой: „не треба противитися злу". Та Толстой може спокійно спати — **в Росії ніхто злу не противиться.** Резиґнація цього народу не знає ніяких сумнівів, а тайна його характеру стремить у вдачі, яка годиться і на зло і на добро. Він шанує на однаковім рівні і злочин і чесноту. Він є повний співчуття для людей чесних і визначних, як і вирозуміння для людей підлих.

Ленін ненавидів війну і пер до миру, хочби й пониживого, щоб лише уставити внутрішня війна. Але він мав відвагу признаватися до помилок, і то публично. На Х-тім партійнім конґресі в березні 1921 р. він заявив: „Наш корабель пропускає до середини воду, а щоб його облекшити, мусимо все непотрібне викинути поза чердак". А першою річчю, що він сам викинув у море, був „Капітал" Маркса. Щоб задержати владу у своїх руках, треба було позбутися всього, що стоїть тому на перешкоді. У вижиданні на революцію в Европі „великим політичним завданням „Неп"-у задержати владу в руках пролетаріяту".

І ще одно цінне признання Леніна треба піднести: „Кожна **революція виносить на верх щонайгірше шумовиння.** Чомуж би власне наша мала бути винятком?"

З книжки Малепартія виходить, що людиною діла в російській комуністичній революції був передовсім Троцький. Сидячи тепер як вигнанець за границею, він наслідує методу Леніна та пише і пише. Він добре на своїх творах заробляє і тому розтягає їх до неможливости! І видає в них дуже гострий присуд на Сталіна, бо рад би сам засісти на його місці. Та чи скоро йому це вдасться?...

Подав д-р К. Тр.

УКРАЇНСЬКИЙ СТЕП ТОМУ СТО ЛІТ

(4)

На весну, коли вовки після зимового голоду найбільш напасливі, найчастіше нападають на коней. Тому, що вовків менше, то вони хитріші та зручніші, а в коней розвивається змисл спільноти, спільної оборони, що рятує звичайно їх і лошата. Не трапляється, щоб один чи більше вовків підкралися до коней; вони знають, що це булоб їх загибіллю, бо коні затолочили б їх. Ніччю, в хуртовину, коли вовків більше, а коней небагато, ціла тічня вовків нападає на табун і тоді приходить до такої боротьби: коні, які занюхали вовків або запримітили їх світячі очі, нащурюють вуха, форкають і іржать. На цей знак прискакують усі оґери та кобили й коні, бо як грозить небезпека, тоді між кіньми нема ріжниці: всі вони однаково відважно чвалують на вовків. Вовки цього наступу коней злякаються і тихцем трохи відступають. Коні ще більше ржать і ввесь табун кидається туди, звідки грозить небезпека. Кобили кличуть лошата й ці біжать за ними, шукаючь охорони у збитій лаві. Коли вовків багато і коли голод їх мучить, то вони не уступають, то тут то там знову підсупають ближче та схоплять лоша, яке бігло за матірю, що й сама ще не знала, звідки грозить небезпека. Кобила наче бішена впадає між вовків, щоб ратувати лоша. Та їй не вдається. Ось уже й її причепилися до горла кілька голодних вовків і кидають її на траву. Та тепер уже коні не церемоняться. Вони беруть лошата в середину, кобили й валахи утворюють коло, одначе не стоять на місці, бо хочуть не лише боронитись, але і знищити ворога. Оґери вганяють довкола, наче старшина. Де в траві занюхають вовка, атовчуть його передними копитами. Лише підчас оборони послугуються задніми ногами. Оґер звичайно за одним ударом убиває вовка; колиж лише приголомшить його, то в зубах воліче його травою, а ці його так століочать, що не оставлять цілої ні одної кісточки. Звичайно роблять так відважні оґери, а відважні вони все майже всі. Самособою, трапляються і боягузи, які лише ржать серед стада. Є теж і неповороткі, які при нападі не впадуть на вовка, а тоді вони за одну хвилину лежать із роздертою гортанкою на траві. Бо хоч коні дуже зручні, то і вовки неменше поворотні й уміють вихиснуться кожну хвилинку.

До великої боротьби вовків із кіньми приходить рідко, і то все проти волі вовків. Вовк ніколи не хоче наступати, лише підступом зайти, перехитрити. Тоді вовк неменш хитрий як лис. Тихесенько й обережно підходить високою травою, а все проти вітру, бо знає, як коні не люблять його запаху. Шпиґонує табун і небаром запримітить кобилу, що з лошатком пасеться трохи оподалік від табуна. Все ще не нападає відразу, лише далі підкрадається тихцем і наслідує поведінку лошатка. Коли втомлене лоша покладеться в траву, вовк і собі покладається. Тоді кобила звітрить щось непевне в траві, сполошиться і зриваеться. Вовк наче собака, кладе морду на передні ноги, дивиться невинно та вертить хвостом. Наслідок того підступу буває ріжний. Коли кобила немудра й необережно біжить туди, вовк вмить кидається їй до горла, перегризає гортанку та втіка з лошатком. Та часом кобила таксамо обережна як і бішена, починає голосно ржати та з кількома кобилами, що причвалали їй на поміч, вбиває вовка на місці. Часом знову кобила трапляється така дурна, що вовка, який так спокійно виляє хвостом, візьме за собаку і далі пасеться спокійно. Тоді вовк перемагає інакше. Коли кобила не хоче всполохитися зовсім, вовк відступає трохи, начеб нічого лихого не мав на думці, одначе манівцями знову підкрадається і кладеться в місці, де **має просту дорогу** до лошака, який спочиває собі у траві. Вовк уже міг би схопити лошака, та йому залежить на тім, щоб спокійно міг його занести і зїсти, а тут він чує, що кобила все ще заблизько. Кобила все поступає далі й далі в пошуканці соковитої трави, а вовка, що скрився у високій траві, вона не бачить. Нераз що за метушня? Ах, це вовк причепився до гортанки її любого лошатка! Все це склалося так скоро, що лошатко не мало часу навіть закричати.

Коли на степах хто хоче оцінити майно якогось багача, то говорить про вівці та рогату худобу, а рідко про коні. На кожнім степовім хуторі, де буває по 800—1,000 коней, може на сподіватися 4—5 черед овець від 200 до 3,000 штук. Одна черега за 30 літ із 1,500 штук розмножилася до 97,000 штук.

Найбільше є так званих волоських (румунських) овець із пушистими хвостами, з довгим волоссям. Така вівця має у хвості звичайно 6—10, а часом навіть 20 фунтів товщу.

(Дальше буде).

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ПАЛМЕРЕТОН, ПА. Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 369., відбудуться в пятницю, 12. серпня, в годині 7. ввечір, в гали парохіяльній. Взивається всіх членів прибути на час, бо самі знаєте, що маємо дуже важні справи до вирішення. Час дуже короткий. Напоминається довгуючих членів, щоби сплачували свій довг, бо каса вичерпана. — І. Березяк, Предс.; М. Куба, секр.

АЙРОНДЕКВІТ, Н. Й. Мсячні збори Товц ім. Т. Шевченка, від. 289., відбудуться в пятницю, 12. серпня, в 7. годині ввечір, на країнській Гали на Норт Ґудман. Проситься членів прийти на збори на означений час, бо маєм важну справу до полагодження. — Н. Головка, секр.

О. Луговий. Автор застерігає за собою всі права.

ЗА УКРАЇНУ

(ВІРА БАБЕНКО)

Повість із часів революції і повстанської війни у Великій Україні. (В двох частинах).

Частина друга

48)

— Памятайте, товаришу, — попередив незнайомого Галієв. — Ми бачимо вас тут вперше. І колиб ви були не тим, за кого себе вдаєте, то звідси живим не вийдете... — А далі сказав потиху:

— Куля!

— Канів — відповів повстанець без запинки.

Обличчя Галієва і товаришів випогодилося...

— Нема сумніву: він наш — заговорив Галієв. — Вибачте, товаришу, не знаю, як вас звати... Продовжуємо нараду. Отже, наше становище загрожене поважною небезпекою. Більшість членів головної козацької ради розстрілено, звязків з сусідніми окружними штабами не навязано; післані туди люди не вернулись, очевидно погинули. У нас іще справа не пропаща, але по інших округах невідомо, що робиться останніми днями. Селянство, хоч і вороже москалям, то виступити не сміє... Зброї і набоїв не вистає на сучасний склад відділів. Рядових повстанців червоні дурять амнестіями. Були випадки піддання повстанських ґруп, що їх большевики немилосердно вистрілили і тим мимоволі скріпили завзяття в осталих. Перед нами проблеми: або боротись і згинути, або ліквідувати боротьбу і пробиратися за кордон. Не закриваю правди: коли не матимемо піддержки від сусідів, то наша округа сама довго не видержить... Отже погинемо...

— Ех, якби зброя та набої!... Мій район виставив би до двох тисяч борців! — скрикнув перший старшина.

— Не менше виставив би і мій. Та де її взяти? І так усе здобуваємо на ворогові — журився другий.

— А як у вас? — Галієв запитав уповажненого відділу Болотного.

— Біда! — поінформував той. — По селах Чека винищує ненадійний елемент... Мусимо сидіти тихо в плавнях... Околиці повні червоних, а в нас і по десять набоїв на вояка нема...

— Отже становище незавидне... Червоні, хоч і серед ворожого їм у більшості населення, то озброєні до зубів. Згідно з відомостями, добутими з червоних штабів нашою куріеркою, панною Вірою, в Україні зосереджено 27 піших дивізій десять полкового складу, двісті батерій артилерії та корпус кінноти до пятьох тисяч шабель. Крім того поверх 50 відділів Чека... Червоні знищилиб нас, колиб ми розпочали якусь більшу акцію. Тож маємо вирішити дві справи: перше, перенести наші відділи у місцевості, ще вільні від червоних військ і наша дальша тактика супротиних, і друге, чи не зібрати охочих і рушати у напрямку кордону, поки нас не накрили большевики... Висловлюйте свої думки, панове.

— Людей можна підняти до боротьби, але з вилами їх посилати на ворожі ґармати й скоростріли булоб злочином — висловився перший повстанець.

— Всеціло поділяю вашу думку, товаришу, — підтакнув другий.

— А ти, Василю? — спитав Галієв.

— Брак зброї й у мене... Те, що захопили позавчора — капля в морі. Піднявши успішно повстання, ми здобудемо все, але для того треба скоординувати діяння всіх округ і заручитися піддержкою уряду зза кордону.

— Я думаю, — сказала Віра — що особистий терор на комісарів і чекістів та руйруйнування шляхів, щоби перешкодити москалям вивозити з України українське добро, та хіба ще пропаґанда — то все, що під цю пору є доцільним.

— Рація — згодився Галієв. — Отже пропоную: або наладнати звязок з урядом, що, за відомостями, в Тарнові і звідти дістати зброю та поміч від армії, або ліквідувати рух.

— Не можемо зрадити тих, що нам вірять і йдуть за нами! — заперечили йому.

— Отже зістається навязати звязки з урядом. Попереджаю, що ця місія для кожного загрожує смертю, коли попадеться в руки червоних... Та й далека це дорога... понад тисячу верств...

— Я піду!... Мені вже не першина! — виявила готовість Віра.

— Ліпше я піду до Тарнова! Для дівчини це не можлива місія. Величезна віддаль, дві прикордонні смуги, що кишать большевицькими та польськими шпигунами... Це не під силу тобі, Віро, — загарячився Василь.

— Кинути жеребок! — піддав гадку перший повстанець.

— Думаю, що кожний з нас готов іти — заговорив Томиленко, що досі мовчав. — А колиб хто не був у стані виконати завдання з почуття обовязку перед народом, то можна бути певним, що той не виконає його з припоручення сліпого випадку. Василь потрібний тут, на місці... Краще піду я...

— Та і я можу піти — несміло вимовив Луганський.

— Зо своєю раною? — визвірився Томиленко. — Вперед вилікуйся, хлопче.

(Дальше буде).

Життя — це досмертна кара смерти.

Альойс Шіферль.

ІЗ ЗАПИСОК УЧИТЕЛЯ

...Обличчя в дітей мовчазні, повні якоїсь несвідомої підозрливости. Зокремаж до мене вони ще не змогли ні трохи призвичаїтися. Бож це вже так, що кожний учитель повинен бути поважний і суворий, та що до школи ми ходимо тільки тому, що мусимо, і що кожен батько, кожна мати тут звикли говорити до дітей:

„Сказати поправді, то з того, чого ви вчитеся, не придасться вам у житті нічогісінько!"

Та проте свіжі, здорові личка дітей мені подобаються, біда лиш тільки, що ні одно з них не дасть мені зблизитися до себе. Кожне з них дивиться на мене ворожо і з виразно підкресленим недовірям. Вони наче кажуть мені: „Якщо ми вважаємо в школі і виготовлюємо завдані нам вправи, то чого ти ще хочеш від нас?"

Ну, а я таки бажав би собі чогось більше від того. Але хоч це далі три тижні тому, як я почав науку, то в нас поки-що є тільки така і така то скількість розробленого матеріялу, а переживття ще не було ніякого.

* * *

Як-не-як, а в моїй клясі стає трохи веселіше. В нас уже не тільки вправи й розпорядки, але й повні настрою хвилини. І коли я тепер погляну по лавках, то бачу багацько привітних лиць.

Один тільки Баредер іще завжди повен упертости, неохоти і сонливої тяжкости. Думками він зправила деінде. А той довгаль Фішер теж щось подібне. Він ось громиться того, що мусить іще ходити до школи, і велить маленькому Брандові — тому з другої кляси — носити за ним шкільну торбу. За цю прислугу він час до часу платить так, що дає малому яблуко або скибку хліба зо смальцем. Але треба вам знати, що Фішер уже добре їздить кіньми.

* * *

Передучора на годині руханки я влаштував щось у роді свобідного дужання. Притім я був крайньо суворим суддею, але водночас і дуже діяльним учасником усіх пописів, що на хлопців зробило таке враження, начебе то я в цій ділянці великий ділознавець. І дивіться: саме від того часу я щойно стаю подобатися моїй клясі! Це ось так, що ті три хлопці, які тоді вийшли переможцями, є твердо переконані, що я колись як школяр умів теж гаразд боротися.

* * *

Врешті моя кляса стала обєднаним гуртом! І щойно тепер вона працює силою власної крови, сказатиб — з глибини своєї душі. А я втішаюся не тільки обовязковою пошаною кожної дитини до мене, але і її власною, тим щирішою увагою до мене. Та це далеко не все, бо від тієї уваги до повного довіря і любови ще дуже далеко!

* * *

На жаль, учора я втішався трохи предчасно. Я, здається, сказав забагато, пишучи, що в кожної дитини є вже до мене та увага, від якої до її любови є вже тільки один крок. Так, заскоро втішився я. Бо от вам тут іще — Баредер. Справа з цим хлопцем щораз гіршає; він ось не приносить уже майже ніяких вправ на лекцію.

„Барадер! — сказав я до нього недавно. — Опамятайся, хлопче, вже раз! Таж і ти мусиш стати колись добрим учнем, що совісно виконує свої обовязки".

А він вам — нічогісінько собі. Начеб це і не про нього.

Але якось незабаром потім пишу я на таблиці рахункову задачу, і коли випадком оглянувся, бачу: мій Баредер в останній лавці спокійнісінько спить собі.

„Баредер!"

Тут він зривається з місця і злякано оглядається.

„На середину кляси!"

„Слухай, Баредер, це так далі бути не може і не сміє. Що ти собі властиво гадаєш, хлопче? Та хіба чув хто в нашій школі про такого лінюха, як ти? Скажи, як це воно так, що ти пів до девятої рано можеш так добре спати?"

Баредер мовчить.

„Говори, як я питаю тебе!"

В клясі тихенько, що чуєш віддих хлопця в останній лавці.

„Ну, отже як воно?"

Врешті Баредер тихо відповідає:

„Я... я... — каже він — я вже сьогодні... сіяв"...

„Що? Ти? Нині?"

„Так. Щойно в четвертій рано ми з батьком вийшли на поле".

Тут я заглядаю йому глибоко у вічі.

„З тебе гарний, бадьорий юнак!"

І я клепаю його дружно по плечах і подаю йому руку. І тисну її міцно і довго, так, як стискається руку старшому.

А в нього кутики уст трохи протягнулись, але це ніяка турбота не продирається йому з серця, ні, бо його очі глядять на мене поглядом ясним, теплим і ніби повним якогось внутрішнього визволення.

А опісля він пішов на своє місце і чулися тільки його трохи важкі кроки. Але понад рядами лавок проносилась велика, заслухана в себе мовчанка.

І наука почалася знову, але притім найменш уважним з усіх у клясі був — я. Воднож і все наново в мене на думці: це ось уже три години той хлопець працював нині! І в часі, коли він уже був на полі, в тім часі я ще собі спав, і довго спав. І це саме до нього довелось мені сказати, що йому вже час стати учнем, який совісно виконує свої обовязки!

Справді:

Як дуже і як часто може і найкращий учитель помилятися!

І несподівано відчув я в моїй свідомості всю сувору повагу і силу хліборобського діла. І оці діти тут та їх батьки і матері не видались мені вже якимись то звичайними собі людьми; я не бачив уже простих, зніяковілих та бідних лиць, ні патлатих чубів, ні грубих сіраків — ні. Їх чола і очі і лиця стали раптом повні відсвітів чудної, своєрідної долі, яка своєю важливістю стоїть вище всіх інших трудів цього світу.

Вище, далеко вище...

Але, щоб я не забув:

Від того часу Баредер став другом мені, а я йому. І це тут найкраще з усього.

З німецької мови переклав

д-р Остап Грицай.

За сто літ.

Два летуни стрічаються у повітрі.

— Гелов! — кричить один. — Ти куди? Що сталося?

— Нічого страшного — відповідає другий. — Лечу на північний бігун. Мушу зробити собі оклади з леду, бо як летів над Везувієм, то попарив собі руку.

З УКРАЇНСЬКОГО ФІЛЬМОВОГО МИСТЕЦТВА

ФІЛЬМА „МАРУСЯ".

„**Ukrafilm**" (Українське фільмове т-во) закінчило „крутити" фільму „Маруся".

Цю фільму можна назвати історичною в тому розумінні, що це перша фільмова продукція, роблена виключно українськими артистами. У нас майже всі святкові представлення обставлені чужинцями, які калічать нашу мову, як хотять, та завше з українця роблять дурного хахла.

Гарну думку робити картину своїми силами, прокладати дорогу молодому поколінню, подав проф. Кошиць. І „Маруся" доказала, що ми маємо для фільми належні сили і відповідні таланти в усіх галузях мистецтва.

„**Ukrafilm**" повинна бути щаслива тим, що при утворенні картини був такий знавець української музики, українського побуту, історії та етнографії, як проф. Кошиць. На кожному кроці картина вимагала дбайливого ока професора і багато помилок уникнуто завдяки його своєчасним попередженням. Шкода стає, що професор мав не творити фільму, а тільки доглядати режисури.

Під проводом професора хор наспівав понад 30 українських народніх пісень для фільми. Всі пісні (крім одної колядки і двох пісень) зроблені проф. Кошицем.

В картині проходять чотири пори року: весна, літо. осінь, зима. Кожна пора схарактеризована своїми піснями. Весною дівчата й хлопці водять „гагілки", гуляють „зайчика", „короля" під спів веснянок, веселих, жартовливих пісень. Літом косять сіно, збираються на „гулянку" і гуртом співають. Несеться пісня „Час до дому-час"... Після неї чути другу: „Котилася та зоря з неба". Ще далі чути „Ой, і заковилося та яснеє сонце за сад-виноград... цілуйтеся та милуйтеся, а хто кому рад"... В той час Маруся та Гриць милуються в садочку.

Йде зима, несе свої пісні: колядки. На Святий-Вечір лунає спів колядників по всьому селі. Тут чути „Бог предвічний народився"... В другому кутку „Чи дома, дома бідная вдова"... Там хлопчики щиро, захоплено виводять „Нова радість стала"... Малі дівчата й собі колядують „Там на річці, на Йордані"... Сидить господар з сімєю в святково прибраній хаті. На столі сіно, в куті сніп. Всі побожно слухають колядок.

А ось вечерниці на Маланки: зібрвся гурт у тітки Степаниди. Ворожать, жартують, аж поки Муруся не почала співати зворушливу до глибини душі пісню „Ой, і бодай тая степовая могила запала". Срібний голос Мурусі заливає все... Як море, широка й без краю сумна пісня. Забути її, почувши хоч раз, неможливо!

Сольові точки Марусі наспівала пані Марія Гребінецька. Голос її знаменито надався до рекордування. Хор складався з добрих голосів: високі, чисті сопрани, дзвінкі альти, гарні тенори та глибокі, густі баси.

Проф. Кошиць робить з хору чудо. Так і в „Марусі": кожна пісня виконана так досконало, що нема слів розповісти; треба чути і перейнятись красою цих пісень.

Фільма „Маруся" дала можливість нашим молодим артистам виправити свої таланти.

Мало хто знає цих артистів нині, але після першогож висвітлення картини вони будуть відомі кожному українцеві.

Щирість та природність кожного кроку артистів вражає до глибини душі. Трагічного чи смішного вони досягають не дешевими триками, як це часом роблять нездалі професійні артисти, а цілком просто та природньо виявляють душу нашого селянина, бо вони всім серцем переживають те, що грають.

Правдива, щира веселість є навіть у танцюристів. Нема в них штивних, одноманітних кроків; кожен танцює індивідуально, що надає картині особливої природности. Музику для танків уклав п. Придаткевич.

Артист-маляр Кучмак виконав велику частину художньої праці.

Творити фільму — робота досить тяжка й потребує багато енергії, а ще більше терпеливости. Наші артисти мали її досить! Нераз приходилося їм цілі дні сидіти під неймовірно сильними електричними лямпами, коли цього вимагали хатні сцени. Тіж сцени, що на дворі, в садку, на річці, брано при природньому освітленні. На початку літа тяжко було сонця зловити: все ховалось воно. Літо без сонця, нюйорська зима без снігу, а в картині чотири пори року... Та завдяки теперішнім технічним удосконаленням, перемогли все і скоро наша „Маруся", прибрана та заквітчана, піде в світ, сподіваючись гарного прийняття не тільки від нашого громадянства, але й від чужинців.

Лідія Ординська.

Маруся до Дмитра: „Відчепись!"
Потап підходить: „Ей, Дмитре!"
(Сцена перед хвозанкою в селі: жарти молоді в новій українській фільмі „Маруся", яку продукує UKRAFILM CORPORATION у Ню Йорку 1938 р.).

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА. ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО КНИЖКУ Д-РА ВАСИЛЯ ГАЛИЧА „УКРАЇНЦІ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ".

Зайшов я якось до тутешньої ґазети „Юнґставн Віндікейтор" подати дещо з історії про це, як Володимир охрестив Україну, бо цей рік є 950-тою річницею цього хрещення. Зачинаю говорити редакторові, а він виймає з бюрка книжку і показує мені та й каже: „Я про це читав в оцій книжці". Це була книжка д-ра Галича: „**Ukrainians in the United States," by Wasyl Halich, Ph. D.**

Представте собі, яка радість опанувала мною, коли я побачив цю цінну книжку на бюрку шефа редакції американської ґазети. Звідки вона тут узялась?

Поперше, я почував, що за мною є факти; подруге, я бачив, що редактор більше справою заінтересувався та й більше мене випитував то про самого автора, то про історію України і про її хрещення.

В той самий час, як я був наповнений такою радістю, приходжу на пробу хору, а один з молодих, тут роджених українських хлопців показує мені ту саму книжку і каже, що позичив її в бібліотеці. Знов та сама радість. Наші молоді люди, тут роджені, знаходять цю книжку в бібліотеках і тим радіють. Читають залюбки й іншим показують. Вони чуються, що за ними є факти їх історії, історії їх батьків, еміґрантів.

Оце два факти, котрі вказують, яку кольосальну прислугу зробив автор цеї книжки українцям в Америці. Якщо цеї книжки нема по хатах, у приватних руках, то вона є по бібліотеках, і то в багатьох бібліотеках. Її визичають і читають свої і чужі. Нею інтересуються ті, що їм потрібно матеріялів про життя тутешніх еміґрантів, читають про життя нашого народу. В цій книжці є коротка історія України, дальше йде історія життя і розвою наших інституцій, створених нами тут, нашої преси, життя організаційного, світського і церковного, в кінці є й знимки наших хорів в українських строях і інші цінні матеріяли про все, чим ми жили й жиємо на еміґрації, як творили, творимо і ширимо нашу культуру і причиняємося до культури цеї країни.

Оцими кількома реченнями хотів я поділитися з читачами і вірю, що всі вони повинні погодитися зо мною, що авторові цеї книжки належиться признання і честь за його благородне діло і працю коло видання цеї книжки.

Та признання і честь іще замало. Ми мусимо постаратися, щоб ця книжка була всюди, де її ще нема. Йдім до бібліотек і питаймо про неї. Коли її там нема, жадаймо її, а бібліотеки постараються, що вона там буде. Ми повинні старатися мати цю книжку в кожній своїй хаті для наших дітей, щоб і вони читали, до школи брали і професорам показували та нашу українську справу пропаґували.

Ще раз повторю, що така праця, як видання цеї книжки, є для нас цінна і неоцінена. За цю працю ми авторові нічого не дали. Він це зробив напевно без нашої фінансової помочи. Ми тільки можемо тепер хвалитися його працею, а подяка йому від нас буде, коли ми цю книжку будемо мати, читати її в світ дальше пускати. Д-р Василь Галич своє діло сповнив, сповнім ми своє.

о. Степан Мусійчук,
Йонґставн, О.

О. Д. В. У.

Отсим повідомляємо, що

В ДНЯХ 3, 4, і 5 ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1938.

:: буде відбуватися ::

2-гий КОНҐРЕС
УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ АМЕРИКИ

— та —

8-МИЙ РІЧНИЙ ЗЇЗД ОДВУ

В НЮАРКУ, Н. ДЖ., В HOTEL DOUGLAS

AT WILLIAMS & BROAD STREETS, OPPOSITE THE CITY HALL, NEWARK.

В Конґресі участь візьмуть делеґації від відділів усіх частин нашої орґанізації; делеґації від Українських Націоналістів Канади та Арґентини; **делеґація від Проводу ОУН з Европи, в числі 4-ох осіб.**

ЗАГАЛЬНИЙ РОЗПОДІЛ ЧАСУ:

В суботу, 3-го вересня: — Наради зїзду ОДВУ.

В неділю, 4-го вересня: — КОНҐРЕС НАЦІОНАЛІСТІВ АМЕРИКИ, рано Богослуження в церквах; початок нарад в годині 9.30; до полудня привіти та промови; пополудні звіти делеґатів з ріжних країн, доклади й ухвалення резолюцій.

Зазначуємо, що того дня Богослуження для делеґатів будуть відправлені раненько, ще перед розпочаттям Конґресу.

В понеділок, 5-го вересня: — Докінчення Зїзду ОДВУ.

Отсим маємо честь просити до участи в Конґресі всі Хвальні українські національні товариства, інституції, громади та парохії.

Просимо ласкаво вибрати своїх делеґатів та завчасу подати нам їх імена, щоб ми могли вислати їм карти вступу.

Також пригадуємо всім тим відділам нашої орґанізації, що ще не зголосили своїх делеґацій, щоб це зробили неґайно.

Усі грошеві жертви, які відділи нашої орґанізації та прочі товариства чи теж особи будуть бажати зприводу Конґресу жертвувати на визвольну боротьбу, можна буде зложити в день Конґресу, в неділю, 4-го вересня, рано. 184-90

За інформаціями просимо писати на нашу почтову адресу:

CENTRAL EXECUTIVE COMMITTEE OF ODWU,
P. O. BOX 13, STA. D., NEW YORK, N. Y.
Центральна Управа ОДВУ.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Спростування в справі національної манїфестації.

У 180 числі „Свободи", з 5. серпня 1938 р., в дописі про „Збори в справі Української Національної Маніфестації" секретар цих зборів, п. Василь Іваник, подав, що на тих зборах була заступлена також українська католицька громада в Бруклині. Під цим треба розуміти українська греко-кат. парохія, чи там церква.

Отсим я, як парох цієї парохії, заявляю, що добродій, котрий представив себе як представник згаданої парохії, робив це на свою руку, бо ані я, як парох, ані ніякий правний мітінґ цієї парохії нікого не висилав.

о. Антін Лотович.

ЙОНҐСТАВН, О.

Ювилей хрещення Руси-України.

В неділю, 31. липня ц. р., наша укр. прав. громада святкувала 950-літній ювилей хрещення Руси-України. Торжественну Службу Божу відправив о. С. Мусійчук і виголосив відповідну проповідь. Вечором відбулося свято, якого програму переводив о. Мусійчук. В програму входили точки хору „Бандурист" і вправи пласту, виконані місцевими дітьми рідної школи.

Програма мала відбутися в городі, але з огляду на дощ відбулася в парохіяльній салі. Святкову промову виголосив о. С. Мусійчук, а привіт від Січей у Клівленді виголосив М. Левицький. Говорили теж М. Іванчак і М. Оленич, останній від. 28 від. ОДВУ. Заразом він закликав присутніх зложити жертви на визвольну боротьбу. Зібрано $5, які переслано через Обєднання на призначену ціль.

Максим Оленич.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. Сокіл, від. 336., відбудуться в неділю, 14. серпня, в 1. годині пополудні. Проситься всіх членів прибути конечно, бо є важні справи до полагодження, як звіт контр. комісії, справа прапорі. Проситься членів вирівняти свої вкладки. — Тимко Кальмук,

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ГЕРКІМЕР, Н. Й. Збори Товариства Запорозька Січ, від. 192., відбудуться в пятницю, 12. серпня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, ул. Кінґ. — К. Довганюк, предс.; М. Суханчик, кас.; М. Політило, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 334., відбудуться дня 14. серпня, в годині 12. вполудне, в У. Н. Домі. Проситься членів прийти на іц збори і вирівняти свій довг, бо хто не заплатить своєї місячної вкладки буде суспендований з Тов. і У. Н. Союзу. Також проситься членів, щоби привели нових членів до У. Н. Союзу і до Тов. ім. Івана Франка. — Микола Задерецький, предс.; Стефан Морозович, фін. секр і касієр; Іван Жук, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Товариства „Запорозька Січ", від. 75., відбудуться в неділю, 14. серпня, в 1. годині пополудні, в У. Н. Домі. Проситься членів конечно прийти на збори, бо є багато важних справ до полагодження. Проситься тих, що довгують до відділової каси більше як по $20, заплатити бодай почасти свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані і потім будуть нарікати, що на що їх імя проголошено у рекордовім звіті, що він тратить асикурацію. Такі нарікання уже були не раз і не два. Члени й урядники, що забрали тикети на пікнік до розпродажу, мають принести на мітінґ, бо треба зробити рахунок. Проситься тих родичів, що мають діти, що не є членами У. Н. Союзу, постаратися і вписати їх на цім мітінґу. — С. Михайлюк, предс.; Ів. Слупецький, кас.; В. Тарас, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Місячні збори Тов. ім. Івана Франка, від. 146., відбудуться в суботу, 14. серпня, в годині 7:30 ввечір, в Укр. Роб. Домі, 2965 Карпендер ул. Просимо всіх членів і члениць прибути на збори, де будемо мати багато важних справ до полагодження. Користайте з нагороди, котру головна управа У. Н. Союзу продовжила за приєднування нових членів. Час стає чим раз коротший, а з нас багато не сповнило свого обовязку. Не відкладаймо на далі, а приводім нових членів і дітвору в члени У. Н. Союзу. Довгуючих членів напоминається сплачувати свій довг по зможности, бо депресія однакова для всіх. — Іван Підперигора, голова; Павло Галишин, кас.; П. Андрушків, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Піврічний мітінґ Бр. св. Петра й Павла, від. 102., відбудеться в неділю, 14. серпня, зараз по Службі Божій, в гали церковній на Калич і Вест 7. ул. Обовязком кожного члена є явитись, бо буде справоздання урядників і контролі за пів року і інші справи до вирішення. Кожний член повинен записати свої діти до У. Н. Союзу. Приходіть самі і приводіть своїх знайомих і записуйте в ряди своєї організації У. Н. Союзу. — Юрій Гірняк, предс.; Д. Дорош, кас.; Микола Бусько, секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. Місячні збори Тов. ім. Ів. Франка, від. 253., відбудуться 13. серпня, в год. 7. ввечір, в Укр. Гали. Уряд проситься, щоби всі члени прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Уряд просить, щоби довгуючі члени й члениці вирівняли свої залеглости, бо котрі не вирівняють, будуть суспендовані, а опісля щоби не нарікали на уряд Товариства. На тих зборах буде ухвалюватись параґрафи до статута Тов. Тому пожадано, щоби прибули і позамісцеві. Повідомляється всіх членів, що У. Н. Союз продовжив кампанію ще на 3 міс. і дає нагороду за приєднання в члени У. Н. Союзу. Тож приведіть своїх знайомих. Не явившийся урядник підлягає карі 1 дол., а член 50 ц., без ріжниці, чи місцевий чи позамісцевий. — В. Босик, предс.; П. Павлів, кас.; І. Приступа, рек. секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ.

Родині полк. Коновальця.

В часі панахиди, зарядженої преосв. епископом Богданом в укр. прав. церкві св. Димитрія в Картерет, Н. Дж., 19-го червня ц. р., зібрано для родини бл. п.-полк. Е. Коновальця $6, які перслано через Обєднання.

о. І. Гундяк.

БАЙОН, Н. ДЖ.

З весілля на старокраєві цілі.

Наша еміграція доживає до періоду, що чимраз частіше чуємо про славні весілля тут родженої молоді. Багато весільних забав відбувається по першоклясних готелях, маючи гарну услугу, смачні страви та добірні напитки. Ми могли би спитатися, яка користь українській справі з такого славного весілля. Часом часописи подадуть коротку згадку, а молодята з болем голови, перемучені, втікають на спочинок, гості якийсь час памятають забаву, а згодом усе переходять у забуття.

Весілля панства Дайчуків було славне не тільки тим, що відбулося в першоклясні́м готелі в Нюарку, Н. Дж., що грала першорядна українська орхестра, що були смачні страви і добірні напитки, від яких не боліла голова, але й тим, що приявні гості зложили **$52.32 на поміч Рідному Краєві.** А відбулося це весілля в суботу, 25. червня 1938 р., в Robert Treat Hotel у Нюарку. Згаданого дня загально відомі громадяни Петро Борис з Байону й Анна Дайчук з Бруклина справляли весілля своїм дітям: Анні Борис і адвокатові А. Дайчукові. Молодята також знані в цілій нюйорській окрузі зо своєї активности в молодечих клюбах, хорах і інших організаціях, тому й не диво що на весілля зібралося багато приятелів та забавлялися до пізної ночи. Підчас обіду відчитано багато привітних телеграм, дружби вносили тости, а по обіді забрав слово приявний гість, Роман Слободян, та в короткій бесіді попросив гостей, щоби пошанували патріотичний дім панства Борисів та Дайчуків і зложили свої жертви на просвітні цілі Рідного Краю. Збірку перевели дружки: панна Галина Слободян і панна Анна Лехник.

Жертви зложили: Р. Слободян, О. Ревюк по $3; П. Борис, І. Пасічник, Г. Палажій, М. Лехник по $2; С. Ярема, І. Потурний, І. Ґабрилович, Н. Гаврилко, Л. Бачинський, о. д-р В. Клодницький, С. Кашталина, М. Пахолок, І. Курило, Й. Буката, В. Вроблевський, В. Дзінковський, І. Балецький, С. Липа, Р. Симський, Н. Рейтар, М. Дремляк, А. Дайчук, П. Кудрик, П. Краймар, Ю. Кузів, М. Гумен, П. Балецький, Г. Балешта, М. Андрейчак, І. Сенько, В. Совбліт, С. Табеско, А. Ґаска, М. Саса, С. Тітельман, Р. Джексон, П. Гюстон, Ральф Стефа, Н. Н. по $1; А. Редьква 50 ц.; дрібними $2.82. Разом **$52.32.**

Гроші переслано до краю через Обєднання з призначенням на інвалідів $5, а на Просвіту і Рідну Школу по $23.66.

Учасник.

МІЖ БАГАЧАМИ РОД АЙЛЕНДУ.

Тут гущі на березі моря нема. Це „ексклюзивне" побережжя багачів у Нюпорті, Род Айленд, при вході до заливу Нараґенсет.

РАД — НАЙДОРОЖЧИЙ МЕТАЛЬ

У царині продукції дається відчувати тепер сильна кріза. Причиною того є великий спадок цін раду, який тепер „лише" яких 40,000 разів дорожчий від золота, себто що 1 ґрам раду коштує тепер „лише" стільки, скільки коштує 40 фунтів чистого золота. Хоч ціна ця здається нам нечувано висока, в дійсности найнижча, яку колинебудь платили за трицять останніх літ. Для порівняння треба тут згадати нпр., що безпосередньо перед вибухом світової війни в 1914. році один ґрам раду коштував більше, ніж чверть тони чистого золота. Та від того часу ціна раду постійно паде. І так нпр. в 1916. р. один ґрам коштував стільки, що 360 фунтів золота, в 1922. р. 320 фунтів, в 1930 р. 150 фунтів, а тепер, як уже сказано, стільки, що 40 фунтів золота.

Причиною того, як і при всіх інших мінералах чи взагалі товарах, є попит і подача. Коли мова про попит на рад, то потребують його передовсім клініки та шпиталі. Бо рад, як відомо, це одно з найуспішніших лікарств на найстрашнішу недугу, що мучить людство: пістряка. Крім того пристосовують рад у наукових цілях і до виробу світляних фарб.

Подача (себто оферування) раду є дуже й дуже мала, бо добути його дуже тяжко. Сам рад, розмірно доволі поширений у природі, виступає в усіх майже скелях на землі (за винятком вапнякових і кремяних верств), одначе всюди дуже розпорошений. Пересічно кожний шестистінний метер землі має в соб ледви яких чотири міліонові частинки ґрама раду. Розуміється, що нема мови, щоб практично можна було добувати такі малесенькі скількості раду. Лише в деяких випадках, а саме в деяких уранових рудах більше раду і тоді можна практично добувати його. Та і тоді небагато можна здобути раду, а щоби нпр. одержати з найліпшої руди 1 ґрам раду, треба хемічно переробити яких шість тон тієї руди. Із радової руди в стейтах Колорадо, Юта й Пенсильванія треба переробити 200—600 тон, щоб одержати 1 ґрам раду.

Рад також тому дуже дорогий, що радові руди розмірно рідко розміщені на землі. Безпосередньо після відкриття раду в 1898. році стали добувати із смолистої бленди (бленда — сіркова руда і т. п.) в копальні в Йоахімстали в Чехії. Це вихіснувала була Австро-Угорщина, до якої належала тоді Чехія, та змонополізувала зовсім світову продукцію раду. Та геґемонія Австрії в царині продукції раду не тревала довго. Тому, що ціна раду була така страшно висока, стала шукати нових радових руд. І небаром теж стали добувати рад у Корнвалії (ґрафство в Анґлії), в Портуґалії і т. д. Пізніше відкрили радову руду в Колораді та Юті. І хоч небагато раду давала ця руда, зараз оснувалося кілька акційних товариств для експльоатації раду. Американська продукція стала конкурувати з европейською. До 1936. року випродукували з американської руди коло 250 ґрамів раду.

В 1913. і 1915 році відкрили нові поклади радової руди в бельґійському Конґу (в Африці) Тоді положення основно змінилося. Передовсім руда з бельґійського Конґа була дуже видатна та й, здається, самі верстви тієї руди дуже багаті. Коли т-во „Ль Уніон Мінієр ді От Катанґа", що до нього ті нові верстви радіової руди належать, кинуло нові засоби раду на світовий ринок, усі інші підприємства, що продукують рад, не змогли видержати конкуренції з тією новою продукцією і мусіли припинити працю або значно її обмежити. Так „Ль Уніон Мінієр ді От Катанґа" стало головним світовим продуцентом раду. Досі це товариство випродукувало 500 ґрамів раду.

Тепер заповідаються у царині продукції раду нові зміни. А саме відкрили нові шари радової руди в околиці Медвежого озера в Канаді.

Запізно.

Ваш перший чоловік, пані Галузкова, був справді надзвичайна людина. Шкода, що помер такий молодий!

— Так, так! Те саме все каже тепер мій другий чоловік!

На опері.

Чогож ти, Ольго, так оплескуєш цю співачку?! Вонаж зовсім погано співала...

— Так, та я хотіла би, щоб вона ще раз вийшла на сцену, я рада би приглянутися краще до її сукні.

— Я дістав листа від жінки, шість сторінок дрібного письма!

— Щож вона пише?

— Що не має що писати.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

†

Дня 3. серпня 1938 р. помер у Рочестері, Н. Й., член Бр. св. Йосафата, від. 217. У. Н. Союзу,

ВАСИЛЬ ПАСТЕРНАК.

Покійний родився в селі Мостище, повіт Калуш.

Похорон відбувся в понеділок, дня 8. серпня, з дому жалоби, 88 Graig St.

Полишив жінку й двоє дітей.

Хай прибрана земля буде Йому пером!

А. Іванів, секр.

Нема, як Америка!

Кілька европейців приїхали оглянути Америку. Оглядали ріжні дива, вкінці скортіло їх подивитися на вязниці.

Чистота і дисципліна вязнів дійсно заімпонувала европейцям. Лиш один із вязнів кричав неможливо і кидався по келії.

— Чого він так кричить? — питаються.

— Цей? — відповідає директор вязниці. — Він тому так заховується, бо його невинно засудили.

— Що-о-о?

— А так. Мусимо держати постійно одного невинного, щоб решта тішилася, що не сидить без вини. Це дуже важне для дисципліни. Лиш одне нас не тішить. Ця людина вже довго не пожиє. Шукаємо заступника на його місце. Я вже писав до столиці, щоб нам прислали одного невинного. Але показується, що в цілім краю нема ні одного невинного.

Коржичок, це молодий лікар, що ще віднедавна почав практику. Пацієнти не приходять, зате вірителі вічно. Один із них дуже впертий.

— Коли ви вже так завзялися — каже лікар, то може бодай перевязалиб голову якою хусткою... Люди думалиб, що ви пацієнт.

— Знаєте, що, правду сказати, то ті китайці самі собі винні.

— Чому?

— Бож вони самі винайшли порох, то до нікого не можуть мати претенсій.

ЛИШ Я САМА

Ніхто, ніхто, лиш я сама
Своїй недолі завинила:
Далася звести з путтяслави
Тому, кого я щиро любила.

Злобно і він мене любив:
Як звести хтів, то цілував,
Тулив, пестив, зіркою звав,
Злобну любов в серці скривав.

В такій любові ми подружились,
Тоді він серце злобне відкрив:
„Ти сяка, така, матери твоїй!"
Не пестив більше, лиш часто бив.

І так минало життя в проклятті,
А діти наші при тім зростали,
На любов нашу що дня дивились,
Хто тому винен, вони не знали.

Родичів судять з того, що бачуть,
Бідним соромно, по кутах плачуть,
Батька бояться, щоби сказати,
Хто тому винен: батько чи мати.

Ніхто, ніхто, лиш я сама
Своїй недолі завинила:
Далася звести з путтяслави
Тому, кого я щиро любила.

Нещасна.

Позичка, яку треба звернути, це страчені гроші.

Знає її.

— Чекай на мене, коханий, там у год. 7-мій вечором.

— Добре, а ти коли прийдеш?

Жидівський конґрес.

Голова: Тепер приступлю до відчитання резолюцій нашого конґресу. Перша точка: Ґівалт! Друга точка: Ґівалт!! Третя: Ґівалт!!!

ТАРЗАН ПІД ВОГНЕМ.

(64)

Як цей білий великан утік перед градом куль вояків, останні ніяк не могли цього зрозуміти. Та факт був фактом: Тарзан вирвався з тюрми і хоч за ним стріляли, то проте він успів заховатися в нетрах. Бо Тарзан умів перед кулями втікати. Він не втікав просто, тільки кидався на боки, щоб у той спосіб не дати воякам можливости взяти його на мушку.

Непроглядні нетри проковтнули його. А в цілому містечку залишився тільки поговір про чародійні сили того білого дикуна, якого навіть кулі не чіпаються. Знайшовшися в глибоких нетрах, на галузях дерев, Тарзан почув себе дуже гарно. Приємна дрож пройшла по цілім його тілі. Тут він був паном. Та скоро він почав думати про своїх хлопців та про поміч для них.

Як їх віднайти? — думав він. Чи вони ще живі? Смерть у нетрах чигала на кожнім краці. Що є з Івонною? Він рішив і її віднайти. Та чи це можливо? Нагло він зупинився. Подумавши хвилину, почав назад підходити до оселі. Він рішив обійти оселю кругом і знайти сліди, котрими втікали хлопці. Це був одинокий шлях, яким він їх міг віднайти.

Підійшовши до оселі, він почув зловіще бубнення на бубнах. Він знав, що це означало. Це військова сторожа скликала всіх чорних, щоб зорґанізувати погоню за ним. За пару годин хмара чорних пуститься за ним у нетри й перешукуватиме кожний корчик, щоб його зловити. Це могло перешкодити його розшукам хлопців.